

Határozatok Tára

C-301/15. sz. ügy

Marc Soulier

és

Sara Döke

kontra

Premier ministre

és

Ministre de la Culture et de la Communication

[a Conseil d'État [Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem]

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi és ipari tulajdon – 2001/29/EK irányelv – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2. és 3. cikk – Többszöröségi jog és a nyilvánossághoz közvetítés joga – Terjedelem – Közzététel tárgyát nem képező vagy már nem képező, »nem elérhető« könyvek – Nemzeti szabályozás, amely egy közös jogkezelő szervezetre bízta a nem elérhető könyvekhez fűződő digitális felhasználási jogok kereskedelmi célból történő gyakorlását – A szerzők hozzájárulásának jogszabályi védelme – A szerzők hatékony és egyéniesített tájékoztatását garantáló mechanizmus hiánya”

Összefoglaló – A Bíróság ítélete (harmadik tanács), 2016. november 16.

1. *Jogszabályok közelítése – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2001/29 irányelv – Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása – Többszöröségi és nyilvánossághoz közvetítési jog – Terjedelem*

(2001/29 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 2. cikk, a) pont és 3. cikk, (1) bekezdés)

2. *Jogszabályok közelítése – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2001/29 irányelv – Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása – Többszöröségi és nyilvánossághoz közvetítési jog – A szerző előzetes hozzájárulásának szükségessége – Hallgatólagos hozzájárulás – Megengedhetőség – Feltételek*

(2001/29 európai parlamenti és tanácsi irányelv, (9) preambulumbekkezdés, valamint 2. cikk, a) pont, 3. cikk, (1) bekezdés és 5. cikk)

3. *Jogszabályok közelítése – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2001/29 irányelv – Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása – Többszöröségi és nyilvánossághoz közvetítési jog – Nemzeti szabályozás, amely egy közös jogkezelő szervezetre bízta a nem elérhető könyvekhez fűződő digitális felhasználási jogok kereskedelmi célból történő gyakorlását – Az érintett szerzők hatékony és egyéniesített tájékoztatását garantáló mechanizmus hiánya – Megengedhetetlenség*

(2001/29 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 2. cikk, a) pont és 3. cikk, (1) bekezdés)

4. *Jogsabályok közelítése – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2001/29 irányelv – Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása – Többszöröségi és nyilvánossághoz közvetítési jog – Nemzeti szabályozás, amely egy közös jogkezelő szervezetre bízta a nem elérhető könyvekhez fűződő digitális felhasználási jogok kereskedelmi célból történő gyakorlását, és a szerzők visszavonáshoz való jogának gyakorlását alaki feltételeknek veti alá – Megengedhetetlenség*

(2001/29 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 2. cikk, a) pont és 3. cikk, (1) bekezdés)

1. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése által a szerzők számára biztosított védelemnek széles körűnek kell lennie, az nem csupán az e rendelkezések által biztosított jogok élvezetére korlátozódik, hanem kiterjed az említett jogok gyakorlására is.

(vö. 30., 31. pont)

2. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése által a szerzők számára biztosított jogok megelőző jellegűek abban az értelemben, hogy minden többszöröségi vagy nyilvánossághoz közvetítési cselekmény megköveteli a szerző előzetes hozzájárulását. Ebből következik, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt kivételek és korlátozások fenntartása mellett a művek harmadik személyek általi ilyen előzetes hozzájárulás nélküli minden felhasználását olyannak kell tekinteni, amely sérti az e művekhez fűződő szerzői jogokat.

Ennek alapján, mivel a 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése nem határozza meg pontosan azt, hogy a szerző hozzájárulásának milyen formában kell manifesztálnia, így e rendelkezéseket nem lehet úgy értelmezni, hogy e hozzájárulást explicit formában kell kifejezni. Ellenben úgy kell tekinteni, hogy az említett rendelkezések azt is lehetővé teszik, hogy e hozzájárulást implicit formában fejezzék ki. Ugyanakkor, a szerzők magas szintű védelmének célja, amelyre a 2001/29 irányelv (9) preambulumbekkezdése utal, azt jelenti, hogy azokat a feltételeket, amelyek esetén egy implicit formájú hozzájárulás elfogadható, szigorúan kell meghatározni, annak érdekében, hogy a szerző előzetes hozzájárulásának elvét ne fesszük meg annak (eredeti) alkalmazási körétől. Konkrétabban fogalmazva, minden szerzőt hatékony módon tájékoztatni kell művének valamely harmadik személy általi, jövőbeli felhasználásáról, és amennyiben azt óhajtja, az annak megtiltása érdekében rendelkezésére bocsátott eszközökről.

(vö. 33–35., 37., 38. pont)

3. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontját és 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy az olyan nemzeti szabályozás egy engedélyezett közös jogkezelő szervezetre bízta az úgynevezett nem elérhető – vagyis az érintett tagállamban kiadott, de már sem nyomtatott vagy digitális formában történő kereskedelmi terjesztés, sem ilyen formában történő közzététel tárgyát nem képező – könyvek digitális formában történő többszöröségi vagy nyilvánossághoz közvetítése engedélyezéséhez való jog gyakorlását azzal, hogy az ott meghatározott feltételek mellett lehetővé teszi e könyvek szerzői vagy azok jogutódai számára, hogy tiltakozzanak e joggyakorlás ellen vagy véget vessenek annak.

Ugyanis, amennyiben az ilyen szabályozás nem tartalmaz a szerzők hatékony és egyéniesített tájékoztatását garantáló mechanizmust, nem zárható ki, hogy az érintett szerzők közül egyeseknek valójában még csak tudomásuk sincs műveik tervezett felhasználásáról, és így azzal kapcsolatban nem tudnak állást foglalni, sem pozitív, sem negatív irányban. E körülményekre tekintettel, a részükről megnyilvánuló tiltakozás pusztá hiánya nem tekinthető olyannak, mintha e felhasználáshoz implicit módon hozzájárulásukat adták volna. Ez annál is inkább igaz, mivel az ilyen szabályozás olyan

könyvekre vonatkozik, amelyek bár a múltban közzététel és kereskedelmi terjesztés tárgyát képezték, azonban jelenleg nem állnak ilyen közzététel és terjesztés alatt. E sajátos kontextussal ellentétes lenne, ha ennek megfelelően azt vélelmeznénk, hogy a részükről érkező tiltakozás hiányában e „feledésbe merült” könyvek szerzőinek mindegyike kedvezően reagál műveinek „felélesztésére”, azok digitális formában való kereskedelmi felhasználása céljából. Természetesen a 2001/29 irányelvvel nem ellentétes az, ha a nemzeti szabályozás olyan célt szeretne megvalósítani, mint a nem elérhető könyvek digitális felhasználása, a fogyasztók és a társadalom egészének kulturális érdekeire tekintettel. Ugyanakkor e cél, illetve ezen érdek megvalósítása nem igazolhatja az uniós jogalkotó által az ezen irányelv által a szerzők részére biztosított védelemtől való nem kívánatos eltérés bevezetését.

(vö. 43–45., 52. pont és rendelkező rész)

4. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontjában és 3. cikkének (1) bekezdésében említett többszörözési és nyilvánosságához közvetítési jogok kizárólagos jellegéből az következik, hogy egyedül a szerzők azok a személyek, akiknek a részére ezen irányelv eredetileg a műveik felhasználásához való jogot megadta. Ebből következik, hogy bár a 2001/29 irányelv nem tiltja meg a tagállamok számára, hogy harmadik személyek – például kiadók – számára bizonyos jogokat vagy kedvezményeket adjanak, ez csak azzal a feltétellel történhet, ha e jogok és kedvezmények nem sértik azokat a jogokat, amelyeket az említett irányelv kizárólag a szerzők számára biztosít. Következésképpen, amikor valamely mű szerzője – az olyan szabályozás végrehajtása keretében, amely egy közös jogkezelő szervezetre bízta a nem elérhető könyvekhez fűződő digitális felhasználási jogok kereskedelmi célból történő gyakorlását – úgy dönt, hogy a jövőre nézve véget vet e mű digitális felhasználásának, e jogot anélkül kell tudnia gyakorolnia, hogy ez bizonyos esetekben olyan személyek ezzel egyező akaratától függne, akiknek e szerző korábban már engedélyezte a digitális felhasználást, így például azon kiadó akaratától, amely egyébként csupán az említett mű nyomtatott formában való felhasználásának jogával rendelkezik.

Másrészt az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy a többszörözési és nyilvánosságához közvetítési jogoknak az ezen egyezmény által a szerzők számára biztosított élvezete és gyakorlása, amely jogok megfelelnek a 2001/29 irányelv 2. cikke a) pontjában és 3. cikke (1) bekezdésében foglalt jogoknak, nem köthető semmiféle alakszerűséghez. Ebből következik, többek között, hogy valamely mű szerzőjének véget kell tudnia vetni a mű digitális formában való felhasználására vonatkozó azon jogok harmadik személy általi gyakorlásának, amelyekkel ő rendelkezik, és meg kell tudnia tiltani e személy számára az ilyen formában való minden jövőbeli felhasználást, anélkül hogy bizonyos esetben előzetesen olyan alakiságnak kellene megfelelnie, amely abból áll, hogy bizonyítania kell, hogy más személyek nem rendelkeznek olyan jogosultságokkal az említett művet illetően, mint például az azok nyomtatott formában való felhasználásával kapcsolatos jogok.

(vö. 47–51. pont)